



Muistio

7.5.2025

VN/27672/2024
VN/27672/2024-OKM-29

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi liikunnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 9 ja 10 §:n muuttamisesta

1 Asian tausta ja asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Taustalla on tavoite vähentää tarpeetonta byrokratiaa liikuntalain (390/2015) mukaisissa valtionavustushauissa. Voimassa olevan liikunnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (550/2015) mukaan valtionavustukset myönnetään vuosittain. Useampivuotisia valtionavustushakujia ei ole mahdollista toteuttaa nykyisten säädösten pohjalta, vaikka ne osaltaan keventäisivät hallinnollista työtä.

Valtionavustusten myöntämisen nykykäytäntöjä on arvioitu opetus- ja kulttuuriministeriössä niiden tarpeellisuuden näkökulmasta. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota kansalaisjärjestöstrategiaan, joka on annettu valtioneuvoston periaatepäätöksenä 6.6.2024 ja perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan. Yhtenä kansalaisjärjestöstrategian tavoitteena on vähentää hallinnollista taakkaa ja valtionavustustoiminnan monikanavaisuutta sekä parantaa toiminnan vaikuttavuutta. Asetusmuutos, joka mahdollistaisi myös monivuotisen avustamisen tukisi nykyiseen verrattuna paremmin strategian tavoitetta.

Nykyisin järjestöjen toimintaa rahoitetaan yleisavustuksilla käytännössä jatkuvasti ja monivuotisesti, vaikka yleisavustus haetaan ja myönnetään vuosittain. Asetuksenmuutos, jolla mahdollistetaan monivuotinen avustaminen, olisi tästäkin näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Asetusmuutoksella saavutettaisiin jonkin verran hallinnollisia kevennyksiä nykyiseen hakuprosessiin verrattuna.

Liikunnan edistämisestä annettua valtioneuvoston asetusta esitetään muutettavaksi niin, että se mahdollistaisi toiminta-avustusten myöntämisen useammaksi vuodeksi kerrallaan. Käytännössä opetus- ja kulttuuriministeriö ei kuitenkaan myöntäisi avustuksia kahta vuotta pidemmälle ajalle. Lisäksi toisen vuoden osalta valtionavustus voitaisiin myöntää vain ehdollisena, koska sitova valtionavustuspäätös edellyttää, että eduskunta on päättänyt

talousarvion hyväksymisestä. Koska eduskunta päättää määrärahoista, olisi myös mahdollista, että määrärahat vähenisivät toisena avustusvuotena. Kaksivuotisen haun avaaminen voitaisiin tehdä vain erityisestä syystä.

2 Asetuksenantovaltuus

Liikuntalain 12 §: ssä säädetään valtionavustuksen myöntämisestä liikuntaa edistävälle järjestölle. Pykälän 5 momentin mukaan tarkempia säännöksiä pykälässä tarkoitetuista valtionavustusten myöntämisen edellytyksistä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 Asetusehdotuksen sisältö

9 § Valtionavustuksen hakeminen

Voimassa olevassa 9 §:ssä säädetään valtionavustuksen hakemisesta. Pykälän mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionapukelpoiseksi hyväksytylle järjestölle hakemuksesta vuosittain toiminta-avustusta. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että valtionavustusta voitaisiin myöntää useammalle kuin yhdelle vuodelle kerrallaan. Muutoksen myötä pykälästä poistettaisiin siten vuosittaista toiminta-avustusta koskeva maininta. Toisen vuoden osalta avustuspäätös myönnettäisiin kuitenkin ehdollisena, eli valtionavustukset voitaisiin myöntää vasta eduskunnan talousarviopäätöksen jälkeen. Pääsääntönä edelleen kuitenkin olisi, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntäisi valtionavustukset vuodeksi kerrallaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi erityisistä syistä kuitenkin harkita valtionavustuksen myöntämistä useammalle vuodelle, joista sitovana voitaisiin myöntää vain ensimmäinen vuosi. Käytännössä valtionavustuksia ei myönnettäisi kuitenkaan useammalle kuin kahdelle vuodelle kerrallaan.

Valtionavustusta haettaisiin nykytilaa vastaavasti valtioapuviranomaisena toimivalta opetus- ja kulttuuriministeriöltä ministeriön erikseen ilmoittamalla tavalla ja ilmoittamana ajankohtana.

10 § Valtionavustuksen myöntäminen

Voimassa olevassa 10 §: ssä säädetään valtionavustuksen myöntämisestä. Sen 4 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö antaa avustuskelpoisille liikuntaa edistäville järjestöille vuosittain määrärahojen haettavaksi julistamisen yhteydessä ohjeet valtionavustukseen hyväksyttävistä menoista. Pykälää esitetään muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin 9 :ää, eli niin, että siitä poistettaisiin vuosittaisuutta koskeva maininta. Tämä mahdollistaisi ohjeiden antamisen useampivuotisille hauille.

4 Vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole merkittäviä itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Asetusehdotuksella saavutettavat hallinnolliset kevennykset eivät olisi merkittävät. Avustuksensaajille hakeminen olisi kuitenkin muutoksen myötä helpompaa, koska haku tapahtuisi yhdellä lomakkeella kahdelle vuodelle. Toisaalta jo nykyisin hakulomake on tehty varsin yksinkertaiseksi. Lisäksi valtionavustusten saajien tulisi edelleenkin toimittaa selvitykset ministeriölle vuosittain. Samoin hakijan tulisi nykyistä vastaavalla tavalla vuosittain toimittaa ministeriölle seuraavan vuoden vahvistettu toimintasuunnitelma ja talousarvio, vaikka varsinaista hakulomaketta ei tarvitsisi joka vuosi toimittaa. Järjestöjen säännöt ovat pääsääntöisesti sellaisia, että viralliset toimintasuunnitelmat ja talousarviot hyväksytään vain vuodeksi kerrallaan eikä ministeriö voi myöntää sitovasti avustusta ilman että sillä on käytettävissään virallinen toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Asetusehdotuksella voisi olla vaikutusta suunnitelmallisuuteen. Avustuksenhakijoiden suunnitelmallisuus voisi lisääntyä jonkun verran siitä näkökulmasta, että kerran tehtyä suunnitelmatasoa voisi olla isompi kynnys muuttaa. Toisaalta on kuitenkin niin, että koska jälkimmäisen vuoden avustuspäätös ei voisi olla sitova, eivät vaikutukset suunnitelmallisuuteenkaan olisi välttämättä merkittäviä.

Asetusehdotus lisäisi aluksi jonkin verran hallinnollista työtä ministeriössä, koska säädösvalmistelun lisäksi myös avustusten hakulomakkeet pitäisi uudistaa. Lisäksi ministeriö joutuisi kuitenkin tekemään kaksi päätöstä, koska toisen vuoden osalta päätös olisi ehdollinen ja voitaisiin antaa sitovana vasta, kun eduskunta on päättänyt määrärahoista.

Ministeriö joutuu kuitenkin julistamaan joka vuosi valtionavustukset haettavaksi ainakin siinä tapauksessa, että vuoden aikana on tullut sellaisia uusia valtionapukelpoisia liikuntajärjestöjä, jotka olisivat jo oikeutettuja valtionavustukseen.

5 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä. Esitysluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle 3.10.2024 – 13.11.2024 Lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Lausuntopyyntö esitysluonnoksesta lähetettiin 124 taholle. Lausuntopyyntö lähetettiin yleisavustusta saaville liikunta-alan lajiliitoille, muille liikuntaa edistäville järjestöille, liikunnan palvelujärjestöille, liikunnan aluejärjestöille sekä oikeusministeriölle ja valtiovarainministeriölle. Tämän lisäksi myös muilla tahoilla oli mahdollisuus

antaa esitysluonnoksesta lausuntonsa. Esitysluonnokseen annettiin yhteensä 22 lausuntoa. Lausunnon antoivat Hengitysliitto ry, Koululiikuntaliitto KLL ry, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry, Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry, Suomen Keilailuliitto ry, Suomen Käsipalloliitto ry, Suomen Latu ry, Suomen Olympiakomitea, Suomen Reumaliitto ry, Suomen Retkeilyliitto ry, Suomen Salibandyliitto ry, Suomen Taekwondoliitto ry, Suomen Tanssiurheiluliitto ry, Suomen Triathlonliitto ry, Suomen Urheiluliitto ry, Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö SVK ry, Suomen Voimanolliitto ry, Urheilutoimittajain Liitto ry, Valtion liikuntaneuvosto ja valtiovarainministeriö. Lisäksi oikeusministeriöllä totesi, ettei sillä ole esitykseen lausuttavaa. Asetusehdotuksesta annettu lausuntopalaute on saatavissa lausuntopalvelu.fi
=
[lausuntopalvelusta](https://lausuntopalvelu.fi).

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti esitettyyn asetusmuutokseen, jonka tavoitteena on mahdollistaa toiminta-avustusten myöntäminen kahdeksi vuodeksi kerrallaan, kuitenkin niin, että toisen vuoden osalta avustus myönnettäisiin ehdollisena. Lausunnoissa korostettiin, että esitetty asetusmuutos parantaisi rahoituksen ennustettavuutta, vähentäisi hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa, mahdollistaen pidemmän aikavälin toiminnan suunnittelun. Samalla esitettiin tarpeita tarkemmalle ohjeistukselle ja tiedottamiselle, ennakkomaksujen mahdollisuudelle sekä avustuspäätösten aikaistamiselle. Kriittisemmät lausunnoantajat nostivat muun muassa esiin, että toisen vuoden avustuksen ehdollisuus ja talousarvion vuotuisuusperiaate voivat rajoittaa muutoksen käytännön hyötyjä. Lausunnoissa ehdotettiin myös hallinnollisten käytäntöjen tarkastelua.

Useat järjestöt, kuten Hengityслиitto, Suomen Triathlonliitto ja Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö SVK kannattivat muutosta, sillä se vähentäisi hallinnollista taakkaa ja mahdollistaisi pidemmän aikavälin toiminnan suunnittelun. Suomen Triathlonliiton näkemyksen mukaan useamman vuoden tuesta saatu varmuus parantaisi myös budjetoitua, toiminnan suunnittelua ja kehityshankkeiden toteuttamista. Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö SVK huomautti myös, että lomakkeiden uudistaminen voisi vähentää ministeriön työmäärää, ja mikäli näin ei kävisi, avustusten kokonaistehokkuus ja toimivuus tulisi arvioida erityisesti avustuksen saajien toiminnan tehostumisen perusteella. Koululiikuntaliitto KLL kannatti kaksivuotisia avustuksia, mutta toivoi ministeriöltä selkeämpää ja läpinäkyvämpää tiedolla johtamista.

Suomen Latu, Suomen Taekwondoliitto, Suomen Tanssiurheiluliiton ja Suomen Voimastoliiton näkemyksen mukaan esitetty muutos vähentäisi byrokratiaa. Suomen Taekwondoliiton mukaan useampivuotiset avustukset toisivat myös lisää ennustettavuutta järjestöjen talouteen. Suomen Voimastoliitto kannatti muutosta, mutta painotti selkeän tiedottamisen merkitystä ja korosti tasapuolisen avustuksen jakamisen tärkeyttä. Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA, Liikunnan ja terveystiedon opettajat, Opiskelijoiden Liikuntaliitto, Suomen Keilailuliitto, Suomen Käsipalloliitto, Suomen Retkeilyliitto, Suomen Reumaliitto ja Suomen Salibandyliitto kannattivat avustusten myöntämistä useammaksi vuodeksi kerrallaan. Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA piti kannatettavana, että kaikessa valtionavustustoiminnassa voidaan lisätä rahoituksen ennustettavuutta ja vähentää byrokratiaa muun muassa monivuotisilla avustuksilla. Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry kannatti useamman vuoden avustuksia, mutta toivoi ratkaisua avustuspäätösten viivästymiseen ja ehdotti avustusten ennakkomaksuja. Suomen Reumaliitto kannatti muutosta ja ehdotti, että avustuksia myönnettäisiin vähintään kolmelle vuodelle, ja rahoituspäätöksiä aikaistettaisiin. Suomen Salibandyliiton näkemyksen mukaan useamman vuoden avustuspäätökset lisäisivät rahoituksen ennustettavuutta ja vähentäisivät hallinnollista työtä, erityisesti pienemmillä järjestöillä, kun hakemus tehtäisiin kerralla useammaksi vuodeksi. Urheilutoimittajain Liitto piti asetusmuutosta kannatettavana, eikä sillä ollut esitykseen erityisiä huomioita.

Lausunnonantajista valtiovarainministeriö, Suomen Olympiakomitea ja Valtion liikuntaneuvosto suhtautuivat esitykseen kriittisemmin. Ne nostivat esille sen, että toisen vuoden avustus olisi edelleen ehdollinen ja edellyttäisi erillistä määrärahan myöntämistä, mikä saattaisi rajoittaa muutosesityksen käytännön hyötyjä. Suomen Olympiakomitea ja valtion liikuntaneuvosto puolsivat ehdotusta varauksin. Suomen Olympiakomitea nosti esiin avustusten ennakoimattomuuden ja esitti ennakkomaksujen mahdollisuutta. Valtion liikuntaneuvosto totesi haastavaksi myös sen, että liikuntajärjestöjen avustusmäärärahat tulevat todennäköisesti vähenemään merkittävästi lähivuosina, jolloin käytännössä järjestöt eivät saisi yhtään nykykäytäntöä suurempaa varmuutta toisen vuoden avustustasostaan. Lausunnossa todettiin, että muutos vaatisi selkeän ohjeistuksen menettelytavoille. Valtiovarainministeriö suhtautui esitykseen kriittisemmin. Ministeriö totesi, että talousarvion vuotuisuusperiaate estää sitovien useampivuotisten avustuspäätösten tekemisen. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan asetusmuutos ei myöskään merkittävästi vähentäisi työmäärää, sillä avustuksen saajilta vaadittaisiin edelleen vuosittaisia selvityksiä. Valtiovarainministeriö ehdotti lausunnossaan käytäntöjen tarkastelua hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Valtiovarainministeriö ei nähnyt sinänsä estettä useampivuotiselle suunnittelulle, mutta ei kuitenkaan kannattanut asetusmuutosta, koska sen tuomat hyödyt vaikuttavat vähäisiltä. Valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota myös siihen, että

asetusehdotuksen perustelumuihistiosta ei käy ilmi, onko asetuksen mukaisten valtionavustusten myöntämisen nykykäytäntöjä arvioitu niiden tarpeellisuuden näkökulmasta.

Asetusmuistion kappaletta 1 on täydennetty valtionvarainministeriön antaman lausunnon johdosta.

Lausuntopalautteesta on laadittu erillinen yhteenveto.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian vähäisen yleisen merkityksen vuoksi.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2025.

Mahdollisuutta hakea avustusta kahdeksi vuodeksi sovellettaisiin ensimmäisen kerran syksyllä 2025 haettavaksi julistettaviin avustuksiin. Tällöin julistettaisiin haettavaksi avustukset vuodelle 2026 ja ehdollisesti vuodelle 2027.